

UITSpraak 20 – 249

Rapenburg 70
Postbus 9500
2300 RA Leiden
T 071 527 81 18

van het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden
inzake het beroep van

[naam] te [plaats], appellante,

tegen

de Examencommissie van het Instituut [X] van de Faculteit [X], verweerder.

Procesverloop

Appellante heeft op 29 mei 2020 deelgenomen aan het tentamen voor de
onderwijseenheid [X].

Op 10 juli 2020 heeft de examiner aan appellante laten weten dat hij een hoge
plagiaatscore heeft geconstateerd in het door haar ingeleverde tentamen,
waardoor het vermoeden bestaat dat appellante tijdens het tentamen heeft
samengewerkt met een andere student. De examiner heeft bij verweerder
melding gedaan van een vermoeden van fraude en heeft de zaak ter beslissing aan
verweerder voorgelegd.

Bij besluit van 13 juli 2020 heeft verweerder aan appellante een sanctie opgelegd
wegens plagiaat.

Tegen dit besluit heeft appellante, bijgestaan door [naam], advocaat te [X], bij
brief van 21 juli 2020 administratief beroep ingesteld.

Verweerder heeft onderzocht of een minnelijke schikking mogelijk was. Op 23
juni 2020 heeft een gesprek tussen partijen plaatsgevonden. Verweerder heeft het
College meegedeeld dat geen minnelijke schikking is bereikt.

Op 1 september 2020 heeft verweerder een verweerschrift ingediend.

Het beroep is behandeld op 14 oktober 2020 tijdens een online zitting van een
kamer uit het College. Appellante was bij de zitting aanwezig, bijgestaan door
[naam]. Namens verweerder waren bij de zitting aanwezig [namen], voorzitter
respectievelijk ambtelijk secretaris van de examencommissie.

Uitspraak
20-249
Blad 2/9

Op 15 oktober 2020 heeft verweerder documenten toegezonden met betrekking tot de informatie die aan de studenten, waaronder appellante, is verstrekt over de voorbereiding en de instructies voor het take-home tentamen.

Overwegingen

1 – Feiten en omstandigheden

Appellante volgt de bacheloropleiding [X] en heeft op 29 mei 2020 een tentamen voor het onderwijseenheid [X] gemaakt. Het tentamen zou in eerste instantie schriftelijk op locatie moeten worden gemaakt, maar dit is door de Corona-crisis omgezet naar een take-home tentamen, waarbij gebruik mocht worden van het boek en de collegeslides.

De examiner van het onderwijseenheid heeft op 10 juli 2020 aan verweerder gemeld dat hij na onderzoek heeft geconstateerd dat bij de beantwoording van vraag 3 exact dezelfde zinnen voorkwamen in het werk van appellante als in dat van een medestudent.

2 – De gronden van het beroep

Appellante kan zich niet met het besluit verenigen; zij heeft zich niet schuldig gemaakt aan fraude en als dat wel zo zou zijn, is zij het niet eens met de zwaarte van de sanctie die haar is opgelegd.

In eerste instantie heeft de examiner haar op 10 juli 2020 bericht dat er sprake geweest zou zijn van samenwerking tussen studenten. Dit zou blijken uit een hoge plagiaatscore tussen het door appellante ingeleverde tentamen en dat van een andere student. Vervolgens heeft appellante op 13 juli 2020 het besluit ontvangen dat er plagiaat zou zijn geconstateerd wegens het op ongepaste wijze gebruik maken van het werk van anderen.

In het gesprek van 23 juni 2020 heeft appellante verweerder laten weten dat zij niet met een andere student heeft samengewerkt, maar dat zij bij het tentamen gebruik heeft gemaakt van het e-book. Bij de beantwoording heeft zij naar het boek verwezen met een bronvermelding. Het was bij het tentamen toegestaan om gebruik te maken van het e-book en de college-slides. Zij heeft de tekst uit het Engelstalige e-book overgenomen en via Google Translate vertaald. Zij heeft woorden aangepast voor beter geformuleerde zinnen. Het kan zijn dat zij bij de vertaling fouten heeft gemaakt. Er is daarom volgens haar geen sprake van plagiaat.

Uitspraak
20-249
Blad 3/9

Volgens appellante heeft verweerder het besluit ten onrechte gebaseerd op artikel 6.5.4. van de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie ten grondslag gelegd. Het betreft hier immers een open boek tentamen, dus niet het maken van een werkstuk.

Appellante vindt de opgelegde sanctie te zwaar. Volgens haar had er rekening mee gehouden moeten worden dat zij een eerstejaars student is en dat het een open boek-tentamen betrof. Volgens haar had daarom hier met een waarschuwing kunnen worden volstaan.

3 – Het standpunt van verweerder

Verweerder heeft op 13 juli 2020 aan appellante meegedeeld dat er plagiaat is vastgesteld in het door haar gemaakte tentamen. Er is op ongepaste wijze tekstmateriaal van anderen gebruikt; het plagiaat maakt een relatief substantieel onderdeel van het werk uit. Verweerder heeft het tentamen daarom ongeldig verklaard; appellante krijgt een aantekening in het dossier.

Verweerder heeft naar aanleiding van de melding van plagiaat een gesprek gevoerd met appellante en de medestudent. In dat gesprek is door beide studenten aangegeven dat er niet is samengewerkt tijdens het tentamen.

Verweerder heeft zich naar aanleiding van dat gesprek op het standpunt gesteld dat er sprake is geweest van plagiaat, een vorm van fraude. De beide studenten hebben met name vraag 3 met sterk overeenkomende zinnen beantwoord door eenzelfde werkwijze te hanteren. Letterlijke citaten zijn niet op de juiste wijze weergegeven.

Verweerder heeft in verband met de huidige Corona-omstandigheden de toetsvorm veranderd van een schriftelijk tentamen op locatie naar een take-home tentamen. Dit houdt in dat de student bij het maken van het tentamen gebruik mag maken van bronnen. De studenten zijn daarom vooraf op de hoogte gesteld van een strenge plagiaatcheck. Het tentamen vraagt volgens verweerder om een toelichting en dus toepassing en interpretatie van de collegeslides en de literatuur. Het take-home tentamen heeft daarom volgens verweerder meer het karakter van een werkstuk. Daarom is het besluit gegrond op artikel 6.5 van de Regels en Richtlijnen voor de Examen-commissie [X].

Uitspraak
20-249
Blad 4/9

4 – Relevante regelgeving

In artikel 7.12b, tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (“WHW”) is bepaald dat indien een student fraudeert de examencommissie betrokkene het recht kan ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen examens of tentamens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. Bij ernstige fraude kan het instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van betrokkene definitief beëindigen.

*Regels en Richtlijnen van de Examencommissie van de opleiding [X], [X], [X]
(hierna te noemen “R&R”)*

Artikel 1.2

In deze regeling wordt verstaan onder:

- fraude: elk handelen (waaronder begrepen het plegen van plagiaat), dat het op de juiste wijze vormen van een oordeel over de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt, wordt als fraude in de zin van artikel 7.12b WHW beschouwd.

In artikel 6.1 is aangegeven dat onder fraude onder meer wordt verstaan:

- het afkijken bij of uitwisselen van informatie met andere studenten;
- ander gedrag dat de examencommissie op grond van de binnen de faculteit c.q. opleiding vastgestelde en gecommuniceerde regels als fraude aanmerkt;
- plagiëren, het handelen in strijd met de Gedragscode plagiaat Universiteit Leiden .

Artikel 6.4.3

De sancties die de examencommissie kan opleggen zijn:

- (a) het geven van een officiële waarschuwing en deze opnemen in het studentdossier;
- (b) het ongeldig verklaren van de uitslag van het tentamen.
- (c) (...)

Artikel 6.5.1

Indien de examinerator plagiaat constateert in een werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht, deelt hij/zij dat zo spoedig mogelijk mee aan de voorzitter van de examencommissie door een ingevuld plagiaatformulier toe te sturen.

Uitspraak
20-249
Blad 5/9

Artikel 6.5.4

Als ordemaatregel kan de examencommissie besluiten:

- (a) een officiële waarschuwing te geven en op te nemen in het studentdossier;
- (b) een werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht ongeldig verklaren.

In de *Gedragscode Plagiaat Universiteit Leiden* is vastgelegd wat de Universiteit Leiden onder plagiaat verstaat, hoe zij daarover denkt en wat de gevolgen kunnen zijn als een student zich daaraan schuldig maakt.

5 – De overwegingen ten aanzien van het geschil

Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de WHW te beoordelen of de bestreden beslissing al dan niet in strijd is met het recht.

In geschil is de vraag of verweerder terecht en op juiste gronden aan appellante een sanctie heeft opgelegd wegens geconstateerd plagiaat.

Het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW is een bestraffende maatregel, die door het College zonder terughoudendheid op zijn evenredigheid kan worden getoetst. Uitgangspunt van het College, alsmede van de universiteit, is daarbij dat fraude in welke vorm of omvang ook, binnen een academische omgeving niet getolereerd wordt. Plagiaat is een vorm van fraude, die hoog opgenomen wordt door de universiteit. Het academisch bedrijf bestaat bij de gratie van het vertrouwen in de integriteit van de wetenschapper.

Het College heeft verder al eerder overwogen dat een student zelf verantwoordelijk is voor zijn werk en in dat verband van een student mag worden verlangd, dat hij ook altijd controleert of er geen sprake is van plagiaat en of alle gebruikte bronnen op de binnen de academische wereld in het algemeen of binnen zijn vakgebied in het bijzonder, gebruikelijke wijze zijn vermeld. Voor het opleggen van een sanctie wegens fraude, waaronder plagiaat, is daarom niet vereist dat een student de fraude/het plagiaat opzettelijk heeft gepleegd. Als de fraude niet of slechts in zeer beperkte mate opzettelijk is gepleegd, dient dit te worden verdisconteerd in de aard en omvang van de op te leggen sanctie.

In uitzonderlijke gevallen, zoals bijvoorbeeld het geval waarin een student zich voor de eerste keer schuldig maakt aan een lichte vorm van fraude, staat het een examinerator ongeacht wat daarover in de OER of de R&R is vermeld, steeds vrij ervoor te kiezen zijn constatering niet te melden aan de examencommissie om een sanctie op te laten leggen, maar het tentamen alleen al vanwege de fraude als onvoldoende te beoordelen en met de student een “foeigeprek” te houden. Doel

Uitspraak
20-249
Blad 6/9

van dat pedagogische gesprek is de student te doordringen van de onjuistheid van zijn handelen, welke – ernstige – gevolgen dergelijk handelen kan hebben en hem te helpen dit soort fouten in de toekomst te voorkomen.

Het College stelt voorop dat appellante terecht aanvoert dat verweerder het tentamen voor het opleggen van de sancties ten onrechte als werkstuk heeft aangemerkt in de zin artikel 6.5 van de R&R. Een take-home tentamen, zoals in dit geval aan de orde, is een “gewoon” tentamen in de zin van artikel 6.4 van de OER. Dit maakt voor de uitkomst overigens niet uit. Op grond van artikel 6.1 van de R&R wordt onder “fraude” immers ook plagiëren verstaan. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen tentamens, enerzijds, en werkstukken, anderzijds. Verder voorzien de R&R voor zowel tentamens als werkstukken voor verweerder in de bevoegdheid een officiële waarschuwing te geven of tot ongeldigverklaring over te gaan.

Uit de stukken is het College gebleken dat de instructie bij het take-home tentamen [X] van 26 mei 2020 – onder meer – was:

“Bij het beantwoorden van de vragen dient er zoveel mogelijk gebruik gemaakt te worden van de stof die in de colleges is behandeld en in de boeken wordt behandeld. Verwijs naar de relevante passages uit de colleges (nummer college, slide college) en uit de boeken (auteurs, jaartal en paginanummer, in geval van een e-book dient een verwijzing opgenomen te worden naar hoofdstuk, kopje en tussenkopje).”

Vraag 3 van het tentamen luidt:

“Leg uit wat de argumentatie achter deze beweging is voor zowel sociaaldemocratische verzorgingsstaten als christendemocratische verzorgingsstaten. Beargumenteer vervolgens in hoeverre er sprake is in Nederland van een dergelijke ontwikkeling.”

Het College constateert dat tussen partijen niet ter discussie staat dat appellante in het tentamen stukken vertaalde tekst uit het studiemateriaal heeft overgenomen, zonder daarbij op de juiste wijze een bronvermelding op te vermelden. Appellante heeft ter zitting aangegeven dat haar werkwijze bij het vertalen van de teksten uit het e-book wellicht niet zo handig is geweest.

De instructie bij dit open boek tentamen was om bij het antwoord te verwijzen naar passages uit de boeken. Dit houdt in het op de juiste wijze citeren van deze passages, inclusief vermelding van de vindplaats. Vast staat dat appellante in haar tentamen weliswaar vaak heeft verwezen naar het door haar gebruikte

Uitspraak
20-249
Blad 7/9

studiemateriaal, maar dit niet steeds op de juiste wijze heeft gedaan. Het citeren van tekst zonder juiste bronvermelding levert al plagiaat op.

Wat betreft de eerder geuite beschuldiging dat appellante zou hebben samengewerkt met een medestudent het volgende. Het College kan appellante volgen in haar verklaring waarom er tussen de tekst van haar tentamen en dat van een medestudent grote overeenkomsten bestaan. Bij gebruik van Google Translate is immers niet denkbeeldig dat een collega-student die ook van Google Translate gebruik maakt tot identieke of grotendeels identieke teksten komt. Door die enkele overeenkomst heeft verweerder niet aannemelijk gemaakt dat appellante op enigerlei wijze met die andere student heeft samengewerkt. Ook anderszins heeft verweerder geen begin van bewijs geleverd dat appellante bij het maken van het tentamen heeft samengewerkt.

Dat appellante de vragen niet steeds in eigen woorden heeft beantwoord, maar (ook) met citaten uit het studiemateriaal, levert – los van het ontbreken van een juiste bronvermelding – geen plagiaat of fraude op, maar kan er hoogstens toe leiden dat de examiner tot de slotsom komt dat appellante de vragen niet of niet volledig heeft beantwoord en daarom een lager cijfer of wellicht zelfs een onvoldoende krijgt.

Uit het voorgaande volgt dat verweerder zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat appellante zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat. Plagiaat is een vorm van fraude, zodat verweerder bevoegd is een sanctie op te leggen. De op te leggen sanctie dient evenwel evenredig te zijn aan de geconstateerde fraude en bij het opleggen van de sanctie dient verweerder rekening te houden met alle omstandigheden van het geval. Ook de opgelegde sanctie dient door het College zonder terughoudendheid te worden getoetst.

Vastgesteld moet worden dat appellante ten tijde van de haar verweten gedraging een eerstejaarsstudent was in de tweede helft van het eerste studiejaar. Ofwel: zij staat nog aan het begin van haar academische carrière. Dat laat onverlet dat academische vaardigheden deel uitmaken van blok 1 en 2 en appellante daarom moet worden geacht op de hoogte te zijn van het belang plagiaat te voorkomen. Toch kan het College zich voorstellen dat appellante zich er wellicht niet volledig van bewust was dat wat zij bij academische vaardigheden heeft geleerd over het voorkomen van plagiaat niet alleen geldt voor scripties, werkstukken en papers, maar voor alle stukken die een student ter beoordeling bij een examiner inlevert. Verder kan er niet aan worden voorbijgezien dat appellante deels wel heeft verwezen naar de door haar gebruikte bron(nen), zij het niet op de juiste wijze. Onder deze omstandigheden is het ongeldig verklaren van het tentamen als sanctie niet evenredig aan de door appellante gepleegde gedraging en had met een waarschuwing moeten worden verstaan. Meer voor de hand had het College

Uitspraak
20-249
Blad 8/9

overigens gevonden als de examinerator in dit geval met een “foeigesprek” had volstaan.

Van elke sanctie die door verweerder wegens fraude wordt opgelegd, wordt aantekening gemaakt in het studentdossier om, als een student zich later nogmaals aan fraude schuldig maakt, voor verweerder kenbaar is dat het niet het eerste “vergrijp” van die student is. Dat leidt dan overigens niet zonder meer tot een zwaardere sanctie, maar is wel een omstandigheid die verweerder kan betrekken bij de beoordeling of het opleggen van een sanctie in dat geval passend is en, zo ja, welke. Zoals verweerder ter zitting heeft toegelicht, is die informatie alleen toegankelijk voor de examen-commissie die de sanctie heeft opgelegd.

Dit betekent dat het beroep gegrond is en dat het bestreden besluit moet worden vernietigd. Omdat het een ambtshalve genomen besluit betreft, is verweerder niet gehouden na deze vernietiging een nieuw besluit te nemen. Zij kan er voor kiezen het erbij te laten en deze procedure als voldoende waarschuwing voor appellante te beschouwen. Mocht verweerder toch een sanctie willen opleggen, kan dat niet meer zijn dan een waarschuwing, zoals bedoeld in artikel 6.4.3, aanhef en onder (c), van de R&R. In beide gevallen dient verweerder er per ommegaande voor zorg te dragen dat het door appellante voor het tentamen van 29 juni 2020 behaalde resultaat alsnog wordt geregistreerd.

Omdat het bestreden besluit wordt vernietigd wegens een aan verweerder toe te rekenen onrechtmatigheid, komt appellante in aanmerking voor de door haar gevraagde vergoeding van de proceskosten tot een bedrag van € 1.068,00 (twee punten à € 534,00).

Uitspraak
20-249
Blad 9/9

De beslissing

Het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden,

gezien artikel 7.61 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt het besluit van 13 juli 2020;
- III. veroordeelt verweerder tot vergoeding van de door appellante gemaakte kosten voor beroepsmatige rechtsbijstand tot een bedrag van € 1.068,00.

Aldus vastgesteld door een kamer uit het College van beroep voor de examens, bestaande uit mr. O. van Loon (voorzitter), dr. A.M. Rademaker, Y.D.R. Mandel LLB en M. Heezen LLB en dr. C.V. Weeda (leden), in tegenwoordigheid van de secretaris van het College, mr. I.L. Schretlen.

O. van Loon,
voorzitter

I.L. Schretlen,
secretaris

Voor eensluidend afschrift,

Verzonden op: